

[Annette Just]

blive taget imod en invitation til at tage til Sydafrika og lytte til dem, der bor der. Eller også kan jeg såmænd godt, hvis hr. Jørgen Estrup ikke har tid til at tage derned, give hr. Jørgen Estrup adresserne på de danskere, der bor dernede. Der kan man få en fin forklaring på, hvordan det reelt fungerer, og hvilke muligheder der er for dansk erhvervsliv, og lad os da erkende, at det er en af de ting, der betyder noget.

Hr. Glønborg sagde, at han har talt med folk, der har været der. Også her vil jeg sige: Jeg ville ønske, at hr. Glønborg ville have talt med de folk, som var her i mandags. Det er dog ikke så frygtelig længe siden. De havde et budskab. Desværre var hr. Glønborg ikke til stede, men jeg ved, at der var sendt en invitation.

Hr. Glønborg siger også: Jamen nabolandene er så småt begyndt at acceptere, at Sydafrika ligger der og er et handelssted. Ja, det er ikke blot så småt – det har de gjort hele tiden. De ved nemlig godt, hvor man skal handle, og hvor det kan betale sig. Jeg vil blot sige: De vil selvfølgelig gerne have, at vi bliver ved med at have sanktioner, for så kan de blive ved med at have en bedre handel.

Lad os dog for en gangs skyld også tænke på sund fornuft. Lad os prøve at være konsekvente. Når vi kan fjerne sanktioner mod Østeuropa, så kan vi også gøre det med hensyn til Sydafrika.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Hr. Kelm-Hansen udtrykte skuffelse over, at det var i Sverige og ikke i Danmark, ANC holdt sine møder, og at det var Sverige, der kunne tilbyde værtskab til hr. Mandela.

Jeg må sige, at jeg også er ked af, at det ikke er i Danmark, men nu ligger det rent faktisk sådan, at lederen af ANC, hr. Oliver Tambo, ligger på sygehuset i Stockholm, og derfor var de nødt til at holde deres møder dér, for at han kunne være med. Det er altså forklaringen på, at det er i Stockholm.

Og i øvrigt var den svenske regering i går så venlig at invitere de øvrige nordiske udenrigsministre med til et møde med hr. Mandela. Jeg må sige, at efter det møde og efter det stærke indtryk, hr. Mandelas personlighed gør på alle, har jeg forstået, som taler med ham, så er jeg endnu mere ked af, at det ikke er her i byen, han er i den her uge. Men han lovede at komme på et senere tidspunkt.

Det var i øvrigt meget interessant at høre hr. Mandelas vurderinger af mulighederne for, at der kommer gang i forhandlingerne. Hr. Mandela gav klart udtryk for, at man fra ANC's side ønsker at få gang i de forhandlinger, der skal føre til den endelige afvikling af apartheidssystemet.

Jeg må sige, at jeg ligesom andre har undret mig lidt over de meget stærke udtalelser, hr. Mandela er kommet med i Stockholm om skærpe af sanktioner, om direkte afbrydelse af diplomatiske forbindelser med Sydafrika. Men jeg vurderer det dels som et udtryk for de forpostfægtninger, som jo altid finder sted, når man skal tilvejebringe forhandlingsgrundlaget for nogle rundbordsforhandlinger, dels som et udtryk for de almindelige bestræbelser, han vel foretager for øjeblikket på at sikre sig ledelsen af ANC.

Jeg benyttede anledningen til på Danmarks vegne at sige til hr. Mandela, at vi jo i modsætning til så mange andre lande ikke hidtil har haft direkte forbindelser med ANC. Det er der flere der har været inde på i debattens løb. Jeg sagde til ham, at en forudsætning for, at vi kunne optage direkte forbindelser og også, at vi kunne gå over til at yde eventuel direkte økonomisk støtte til ANC's arbejde, måtte være klare meldinger fra ANC om, at man afstår fra at bruge væbnet kamp. Og jeg måtte forstå på hr. Mandelas udtalelser om det spørgsmål, at det er noget, der igen skal ses i sammenhæng med det klima, der kan etableres omkring igangsættelse af forhandlinger. Vi har altså gjort opmærksom på over for ANC, at vi selvfølgelig må stille krav til ANC om moderation og om, at man afstår fra anvendelse af væbnet kamp.

Så er der styret i Sydafrika, og det har jo svirret med beskrivelser af situationen, så jeg vil gerne prøve at bringe tingene lidt på plads.

Der er sket ganske meget, som jeg startede med at gøre opmærksom på, mange af de ting, som netop har været krævet af vestlige lande som en forudsætning for, at vi kan indlede en dialog med Sydafrika. Men tilbage står i det væsentligste grundelementerne i apartheidssystemet, de grundpiller, der består i den såkaldte befolkningsregistreringslov, i den lov, der vedrører de såkaldte gruppeområder, og i den såkaldte landlov. De består endnu, og det er love, som man ikke forventer bliver ophævet, før man har været igennem dette sæt af forhandlinger.